

Kommuner med højt serviceniveau sætter skatten i vejret

Op til budgetlægningen for 2013 har 22 ud af landets 98 kommuner søgt Økonomi- og Indenrigsministeriet om lov til at sætte skatten i vejret. Heraf har ministeriet givet de 14 kommuner lov til at øge deres skatteudskrivning. I dette notat redegøres for, hvad der præger de 14 kommuner.

For det første viser det sig, at de fleste kommuner, som sætter skatten op, har et udgiftsniveau i forhold til Økonomi- og Indenrigsministeriets beregnede udgiftsbehov, altså et serviceniveau, som ligger på det gennemsnitlige eller over det gennemsnitlige. Det fremgår af tabel 1.

Gennemsnitligt serviceniveau for alle 98 kommuner = 1,00	Antal kommuner som hæver skatten i 2013
Serviceniveauet er over 1,00	9
Serviceniveauet er netop 1,00	2
Serviceniveauet er under 1,00	3

Det kan umiddelbart virke uforståeligt, at det overvejende er kommuner med et pænt serviceniveau, som øger den lokale beskatning. På den baggrund er det undersøgt, hvilke faktorer, som i øvrigt kendetegner de kommuner, der øger skatten. Det er gjort i statistisk probit-analyse, dvs. en analyse hvor der spørges til, om større værdi af forskellige forklarende variable øger sandsynligheden for, at den pågældende kommune hæver skatten. I tabel 2 er oplistet alle de mulige forklarende variable, som vi har testet i den statistiske undersøgelse. For de variables vedkommende, hvor vi har fundet en statistisk signifikant sammenhæng, er angivet, om den fundne sammenhæng da er positiv eller negativ.

Udover det høje serviceniveau viser det sig, at de skattehævende kommunerne gennemgående er stagnationskommuner i den forstand, at de har en svag befolkningsudvikling. Tillige er der tale om kommuner med en relativt lav skatteprocent, ligesom disse kommuner i hovedsagen har en svag likviditet, så de eventuelt kan være i bekneb for at have penge nok i kassen til hele tiden at være sikker på at kunne betale de løbende udgifter.

Derimod adskiller disse kommuner sig ikke fra de øvrige kommuner, hvad angår borgernes indkomstniveau, og der er heller ikke tale om kommuner, som særligt er domineret af en bestemt politisk partifarve eller af særlige sociale mønstre.

De afprøvede forklarende variable	Fortegn på sammenhænge, som er statistisk signifikante
Serviceniveau i kommunen	+
Kommunens udskrivningsprocent	÷
Kommunens likviditet i procent	÷
Beskatningsgrundlaget per indbygger	
V/K borgmester eller ej	
Andelen af vælgerne, som er offentligt ansatte	
Indbyggertal	
Ændring i indbyggertal fra 2010 til 2011	÷
Socioøkonomisk indeks	

Resultaterne kan ses som udtryk for i det mindste to væsentlige forhold. For det første er der en tendens til, at kommuner præget af befolkningsstagnation har en aversion mod at foretage de nødvendige tilpasninger af udgifterne. Selvom de holder større udgifter i forhold til deres udgiftsbehov end andre kommuner, så er det ikke nok for dem, fordi de vil blive ved med at holde institutioner i live til den større befolkning, som tidligere levede i kommunen. Det betyder i realiteten, at kommuner med stagnerende befolkningsudvikling får vanskeligt ved at give plads til væksten ved at investere i faciliteter til de nye indbyggere. Det er særligt kommuner i UdkantDanmark og nogle udbyggede kommuner i omegnen af hovedstaden, som oplever stagnation, og det har indtil nu vist sig, at de kan påregne en særlig politisk velvilje med mindre de har et særlig højt beskatningsgrundlag, så de ikke behøver at sætte tilpasninger igennem. Det kom senest frem ved reformen af det kommunale udligningssystem, som Folketinget gennemførte i foråret 2012.

Den anden væsentlige konklusion er, at kommunerne i stadig mindre grad ser ud til at acceptere forskelle i skatteprocenter. Kommuner med en relativt lav skatteprocent dræner i særlig grad pengekassen og presser på for at få lov til at sætte skatten op. Det trækker i retning af, at kommunerne kommer til at have stadig mere ensartede skatteprocenter. Da Folketinget også i stigende omfang fastlægger de væsentlige prioriteringer på velfærdsområdet, bliver kommunerne alt i alt stadig mere standardiserede. Det rejser på sigt spørgsmålet om kommunestyrets fremtid, for det har traditionelt netop været de lokale prioriteringer af skat og service, der har været hele begrundelsen for kommunestyre.

De 14 kommuner, der har fået lov til at sætte skatten op

Hjørring, 41,6 mio. kr.

Lyngby-Taarbæk, 37,2 mio. kr.

Jammerbugt, 26,0 mio. kr.

Mariagerfjord, 20,5 mio. kr.

Syddjurs, 20,4 mio. kr.

Albertslund, 19,4 mio. kr.

Rudersdal, 16,4 mio. kr.

Ishøj, 14,8 mio. kr.

Halsnæs, 14,6 mio. kr.

Gribskov, 13,1 mio. kr.

Helsingør, 13,0 mio. kr.

Kerteminde, 6,6 mio. kr.

Struer, 5,6 mio. kr.

Læsø, 0,8 mio. kr.